

Notat til høring om St. m. 35 – Brannsikkerhet.

Prosjekt: St.m. 35 – høringsuttalelse
Skrevet av: Dag Skansen

Sted: Bergen/Oslo
Dato: 11.01.2010

Om Brannfaglig Fellesorganisasjon.

Brannfaglig Fellesorganisasjon (BFO Brann) ble stiftet 7. mai 2003. Organisasjonen er den eneste som representerer det brannfaglige miljøet i privat sektor i Norge gjennom demokratiske prinsipper.

Organisasjonens formål i vedtektene;

FORMÅL

Foreningens formål er å skape gode rammebetingelser for aktørene i bransjen slik at det oppnås optimal brannbekjempelse.

Dette søkes oppnådd ved

- ◆ å påvirke organiseringen av bransjen slik at aktørene på en objektiv og fortrolig måte kan fremme sine interesser
- ◆ å påvirke organisering av utdanning på alle nivåer, og gi råd om hvilke kvalitetskrav som bør gjelde
- ◆ å være en pådriver og bidragsyter til at samfunnets mål om færre branner og skader blir innfridd
- ◆ å sikre en tverrfaglig diskusjon på tvers av særinteresser av bransjens rammebetingelser
- ◆ å være høringsinstans for offentlige myndigheter og andre aktuelle parter

Kontakten med aktuelle myndigheter vil være sentralt i BFO's arbeid. Organisasjonene ser dette som sin viktigste arbeidsoppgave i fremtiden.

Brannbransjen er delt inn i flere sektorer. Totalt antall medlemsbedrifter er ca. 80 virksomheter. Disse representerer både offentlige og private foretak med aktuelle fagmiljøer og sektorer i bransjen:

- ◆ Leverandører og utførende bygningsteknisk brannvern. Omfatter ca 70% av de som utfører passiv brannsikring. Innbefatter alle store leverandører av passiv brannmateriell
- ◆ Alarmleverandører. 40% av markedsandelen innen brannalarmsektoren
- ◆ Leverandører av slökkemateriell. Dekker alle typer av slökkemetoder.
- ◆ Branntekniske rådgivere. Innbefatter over 70% av branningeniører i firma med tiltaksklasse 3 (foretak med ansvarsrett etter plan- og bygningsloven)
- ◆ Eiendomsbesittere. Eier eller forvalter ca 11 mill. kvm. eiendomsmasse.
- ◆ Maritim/offshore rettet virksomhet
- ◆ Undervisning og forskning

Saker BFO er opptatt av.

Stikkord;

- ◆ medvirkning og innflytelse i utvalg og arbeidsgrupper
- ◆ tilsynsrollen og dimensjoneringsforskriften
- ◆ utdanning, erfaringsutveksling og kompetanseutvikling
- ◆ nødnett
- ◆ samordnet tilsyn og kontroll
- ◆ økonomi og rammevilkår for bransjen

Hovedelementene som ønskes vurdert ved politisk behandling

1. BFO Brann ønsker som eneste brede sammensatte organisasjon **medvirkning og innflytelse i utvalg og arbeidsgrupper** som nedsettes gjennom aktiv deltakelse. Vi mener dette er svært viktig for det brannforebyggende arbeid at nettopp denne organisasjonen deltar aktivt i grunnlaget for sentrale beslutninger som gjelder brannforebygging og brannbekjempelse. BFO Brann anser det vanskelig å oppnå styrket brannsikkerhet uten at bransjen blir aktivt deltagende, og arbeider i samspill med øvrige aktører, herunder brannmyndighetene på alle nivåer. Spesielt siktes her til meldingens kap. 2.2 hvor det også nevnes spesielt; «*Forebyggende arbeid står sentralt i meldingen, og det viktige samspillet mellom offentlige og private aktører vektlegges.*» Inntil i dag har dette ikke fungert optimalt. BFO Brann foreslår at betydningen av «private aktører» i denne sammenheng utdypes og spesifiseres og at det blir tydeliggjort at de bedrifter og organisasjoner som eksempelvis BFO Brann organiserer menes å være en del av det samspillet som nevnes i meldingen.
2. **Tilsynsutøvelsen** til de ulike kommunale brannkorps bør revurderes, både i praktisk forstand, kompetansemessig og i forhold til de forestående vurderingene i forhold til Forskrift om dimensjonering av brannvesen. St. m. 35 sier man skal «fremme en nasjonal strategi for informasjon og holdningsskapende arbeid». BFO Brann stiller spørsmål til hva man mener med dette og mener det sies for lite konkret om hvordan man skal sikre økt kvalitet i det forebyggende arbeidet. Det er generelt sett relativt store konfliktflater mellom de kommunale tilsyn og ulike bransjegrupperinger som bør løses for å kunne oppnå bedre samhandling innen sektoren. Derfor vil BFO Brann anbefale at det nedsettes en arbeidsgruppe eller et utvalg for å komme med en klargjøring av problemstillingene og forslag til endringer innenfor det forebyggende arbeidet hvor også samspillbegrepet får en betydelig plass (ref. pkt.1).

Det bør og vurderes hvorvidt den 20 år lange strategien om informasjon og holdningsskapende arbeid er tilstrekkelig vellykket, og om man bør innføre strengere og mer klare sanksjonsregler ved brudd på brannloven innenfor det forebyggende arbeidet.

Slik det fungerer i dag er sanksjoner som oftest en prosess etter en brannulykke i form av at de som er skyld i overtredelse av brannloven blir påtalt i form av straffesaker.

Mer om brakgrunnen for vår anbefaling:

Bergens Tidene skriver lørdag 8. januar i år at det vil bli tatt ut tiltale til vedkommende som er vurdert å være den direkte årsak til brannen i Skuteviken i Bergen hvor 3 fredede trehus gikk tapt.

Spørsmålet man bør stille seg i forbindelse med St. 35 er hvordan det forebyggende arbeidet har fungert de siste 20 årene fra innføringen av Forskrift om brannforebyggende tiltak og (brann)tilsyn (FOBTOB) ble innført i 1990. Har det forebyggende arbeidet fra lokale brannmyndigheter vært i tråd med intensjonene? Har det vært utført tilsyn etter FOBTOB og er meldeplikter og sanksjonsregler etter loven vært fulgt. Har byggeierne innfridd lovens krav til bruk, dokumentasjon og vedlikehold? BFO Brann mener en rekke tragiske branner gjennom årene kunne vært unngått dersom man i større grad hadde fulgt de forebyggende målsettinger man har hatt gjennom flere Stortingsmeldinger med etterfølgende prosesser. Det presiseres at dette ikke menes å være rettet spesifikk kritikk til enkelte kommunale brannvesen, men ment å sette søkelyset på den praksis som har vært ført i Norge siden innføringen av FOBTOB. Videre mener vi den tragiske brannen i Urtegata i Oslo (hvor 5 mennesker omkom), brannen i Stasjonsgaten i Drammen (med 7 døde) og brannen på Laksevåg i Bergen (med 2 døde) alle representerer eksempler på branner som kunne vært unngått dersom man hadde hatt et bedre forebyggende arbeid. Disse eiendommene har alle hatt besøk og inspeksjon av offentlig tilsynspersonell fra brannvesenet uten at hverken meldeplikten etter Plan- og bygningsloven § 108 med påfølgende oppfølging eller brannlovens adgang til pålegg, sanksjoner og andre virkemidler er benyttet.

Disse sakene illustrerer er etter vår oppfatning:*

- Mangel på kompetanse, brudd på plan- og bygningslov og brannlov og etter vår mening forhold som burde forårsaket forebyggende prosesser som dagens lovverk gir adgang til gjennom de nevnte lovverk.
- En utfordring om et mer effektivt tilsynsregime i tråd med dagens regelverk. Vi mener at det ikke er et spørsmål om mer ressurser til kommunale brannvesen. Ikke støtte påstander som har fremkommet i den offentlige debatten om at det ikke finnes tilstrekkelig lovhjemler til å stille pålegg og sanksjoner i den forebyggende prosessen. BFO Brann mener det gjeldene regelverket har vært tilstrekkelig for et sitt formål, men støtter behovet for å se på om dette kan klargjøres ytterligere.

* Vi vil understreke at noen av eksemplene inntatt i dette notatet er saker som foreløpig ikke er ferdig utredet og at vi ikke mener å rette kritikk til noen, men kun benytte dette som eksempler for å forstå problemstillingene. I en eventuell utredning om dette temaet vil det være en nødvendighet å trekke frem saker fra de siste 20 år for å danne seg en tilstrekkelig forståelse for og kritisk vurdering av påstandene.

Sammenlignet med andre lovverk som forholder seg til skader på liv og verdier som f.eks. veitrafikksektoren er sanksjoner ved brudd på Brannloven nesten fraværende. Man kan med interesse også sammenligne andre sektors bruk av sanksjoner ved brudd på lokale eller nasjonale bestemmelser så som Skatteetaten, Mattilsynet m.fl.

BFO Brann mener **tilsyn og kontrollordningene** har store mangler og bør vurderes på nytt. Dette gjelder i hovedsak å se på sammenhengene mellom brannvesenets tilsynskompetanse og utøvelse og hvordan dette harmonerer i samspill med markedets tjenester, byggherrens plikter og forsikringsselskapenes rolle og kontrollutøvelse. Vi mener det vil være svært gunstig både ut fra målsetninger om færre branner, skader på personer og materiell de mange branner forårsaker og et samfunnsøkonomisk perspektiv. BFO Brann sitt «Innspill om samordnet kontrollordning av brannsikkerhet» (vedlagt) bør vurderes konseptuelt på politisk nivå. Det bør etterspørres forslag til endringer og prosesser slik at det forebyggende arbeidet kan løftes til å bli langt med i tråd med målsettingene som settes. Innspillet som BFO Brann har kommet med til forsikringsnæringen, JD og KRD illustrerer nye tanker som bør bearbeides videre i eget prosjektarbeid eller innenfor et av de foreslåtte utredningsarbeider i St.m.35. Det er viktig å bemerke at en av Norges største

kapitalressurser ligger innenfor eiendom og at ivaretagelse av disse verdier ikke har formelle krav i selskaps- og regnskapslovgivningen. Dette mener vi fører til mindre respekt for forebyggende arbeid hos eiere av byggverk enn f.eks. andre lovområder som f.eks. nevnt over. Man bør f.eks. se på mulighetene for å innrette eiendoms kvalitet ved bygging og forvaltning gjennom dokumentasjon, kontroll og revisjon på samme måte som man gjør gjennom selskapslovgivningen og slik dette praktiseres gjennom regnskapslovgivningen.

På grunn av brannfagets tverrfaglige innretning og at problemstillinger faller inn i flere lovområder er det helt nødvendig slik BFO Brann ser det å få gode og kompletterende utredninger om hvordan man i fremtiden skal innrette kontroll, tilsyn og informasjon i lys av det St.m. 35 sier om «*det viktige samspillet mellom offentlige og private aktører*».

3. BFO Brann mener kapittel 5.5., særlig om **utdanning** av brannmannskaper må sees i sammenheng med utdannings- og kompetanseutviklingen til hele brannsektoren, herunder også de private aktørene. Det vises til BFO Branns innspill om dette til JD i egenskap av en bekymringsmelding datert 31.12.2008 (vedlagt). Dette temaet er slik vi ser det gjennomgående i de temaene som omhandles i St.m.35. Fremtidens brannmannskaper og forebyggende ingeniører og prosjekterende og utførende av nybygg, rehabilitering og vedlikehold har et stort behov for et utdanningsmønster som i større grad er i tråd med de krav samfunnet setter til både offentlige myndigheter, bransje og risikobærer som eiendomsbesittere, transportnæring og industri mm. Det står for oss som helt åpenbart at man har behov for et utdanningsmønster som dekker samfunnets behov gjennom fagutdanning, høyskoler og universiteter. Dagens utdanningsordning bør revideres og omstruktureres i tråd med fremtidens behov. Dette vil naturlig nok føre til behovet for endringer i dagens tilbud om utdanning gjennom Norges Brannskole i Tjeldsund og branningeniørutdanningen ved Høgskolen Stord Haugsund.
4. BFO Brann har engasjert seg i arbeidet med nytt **nødnett**. Vi er positive til utviklingen av nytt nødnett, men vi er bekymret for at dette prosjektet bidrar til å spolere tidligere valgte målsettinger og forebyggende strategier, og bidrar til å byråkratisere og sette til side brannvesenets forebyggende oppgaver ytterligere.
BFObrann mener at de plikter eiere av brannobjekter har etter brannloven blir undergravet ved ikke å se Forebyggendeforskriftens pålagte dokumentasjonsansvar i sammenheng med nødetatenes (110-sentralenes) og nødnettssystemets behov for oppdatert eiendomsinformasjon. Eier av bygg har både etter Brannloven og Plan- og bygningsloven plikt til å bygge, utstyre, vedlikeholde og dokumentere sine eiendommer. Dette innebærer for f.eks. at eier av et særskilt brannobjekt skal dokumentere brannvesenets atkomstmulighet, rømningsveier for personer, lagring av brannfarlig vare mm etter disse lovverk. BFO Brann mener denne viktige informasjonen må gjøres tilgjengelig for nødnettbrukerne for å kunne planlegge og operere sin innsats ved slukke- og redningsaksjoner. Dersom man, slik det fremkommer av prosjektet i dag, bruker offentlige ressurser på å kartlegge eiendomsopplysinger (som eieren allerede er pålagt å ha på plass) i stedet for å verifisere de ved f.eks. tilsyn og forebyggende prosesser vil dette undergrave viktigheten av eiers plikter i denne sammenheng – og representere et unødig kostnadsdrivende dobbeltarbeid. I tillegg vil det ved etterforskning og eventuelle innskjerpelser av sanksjonsbruk være en viktig del av systemet at det som blir dokumentert av eier virkelig er tilstanden i det aktuelle objektet og at dette klart kan fremkomme som en del av politiets grunnlag i deres etterforskning.
BFO Brann har presentert underbyggede synspunkter på dette til DnK og DSB uten foreløpig å ha møtt tilstrekkelig respons for bekymringen, selv om begge etater har vist stigende interesse for våre ideer om dette utviklingsarbeidet. Vi mener det bør fremkomme sterkere politiske føringer som gir nødnettet en viktig plass som en del av det totale brannkonseptet for Norge.

Notat til høring om

St. m. 35 – Brannsikkerhet.

5. **Økonomisk** er BFO Brann helt uten offentlige bidrag uansett betraktet ut fra prosjektmidler eller annen støtte for sitt arbeid. Vi ønsker å bli betraktet som andre organisasjoner og vurdert opp mot det arbeidet organisasjonen kan bidra med i ulike sammenhenger i interaksjon med myndighetene på ulike nivåer. Vi mener bransjen må ansees som ressurs i forbindelse med de temaene som St.m. 35 tar opp.

Med vennlig hilsen
Brannfaglig Fellesorganisasjon
www.bfobrann.no

Vedlegg;

1. Innspill om den branntekniske utdanningen i Norge – bekymringsmelding fra BFO Brann
2. Innspill om samordnet kontrollordning av brannsikkerhet.